

सम्राडसि स्वराडसि सारस्वतौ त्वात्सौ प्रावताम् ॥ ३५ ॥

उखादिवत्या बृहती । हे उखे त्वं रमस्व अत्र क्रीडां कुरु किमर्थम् इषे अ-
न्नार्थं राये धनार्थं सहसे बलाय युष्मे युम्नाय यशोऽर्थं युम्नं द्योततेर्यशो वात्र
वेति [निरु० ५.५.] यास्कः ऊर्जे उपसेचनाय पयोदधिधृतादिकाय अपत्याय पुत्रपौ-
त्रादिकाय । रमस्वेति सर्वत्र सम्बन्धः । किं च सम्यग्राजतऽइति सम्राडसि स्वे-
नैव राजतऽइति स्वराडसि । एवम्भूतां त्वां सारस्वतौ सरस्वतीसम्बन्धिनौ उत्सौ
उत्स्यन्दनौ कूपौ प्रवाहौ वा त्वा त्वां प्रावतां प्रकर्षेण पालयतां । तौ चोत्सौ
मनोवाचौ । शास्त्रज्ञानाय कूप-इवोत्स्यन्दतीति मनः कूपः तत्प्रतिपादनं कुर्वन्ती
वागपि कूपः मनो वै सरस्वान्वाक् सरस्वत्येतौ सारस्वतावुत्साविति [७.५.१.
३१.] श्रुतेः । यद्वा सारस्वतौ उत्सौ ऋग्वेदसामवेदौ त्वां रक्षताम् तथा च तित्ति-
रिश्रुतिः ऋक्साम वै सारस्वतावुत्साविति ॥ ३५ ॥

अग्ने युद्ध्वा हि ये तवाश्वाप्तो देव साधवः । अरं वहन्ति मन्यवे ॥ ३६ ॥

का० [१७.५.५.] अग्ने युद्ध्वा हीति प्रत्यृचः सुवाहुती जुहोत्युखायाम् । ऋद्ध-
येनोखामध्ये द्वे आहुती जुहोति ॥ अग्निदेवत्ये द्वे गायत्र्यौ आद्या भरद्वाजदृष्टा
द्वितीया विरूपदृष्टा । हे देव दीप्यमान हे अग्ने ये साधवः दातास्ते तवाश्वाप्तः
ह्या अरमलमत्यर्थं मन्यवे यज्ञाय वहन्ति प्रापयन्ति देवानिति शेषः तानश्चान्यु-
द्ध्व हि योजय । हि पादपूरणः ॥ ३६ ॥

युद्ध्वा हि देवहूतमांश्च अश्वांश्च अग्ने रथीरिव ।

नि होता पूर्यः सदः ॥ ३७ ॥

अग्ने त्वमश्चान्युद्ध्व योजय हिशब्दः प्रसिद्धौ । कीदृशान् देवहूतमान् देवाना-
ह्वयतीति देवहुवः अतिशयेन देवहुवो देवहूतमाः तान् देवानामतिशयेनाह्वा-
तृन् द्यचोऽतस्तिड इति [पा० ६.३.१३५.] संहितायां युद्ध्वेत्यस्य दीर्घः । दृष्टान्त-
माह रथीरिव रथीः रथस्वामी यथाश्चान्योजयति तद्वत् रथोऽस्यास्तीति रथीः ईरु
मत्वर्थे । किं च त्वं पूर्यः पूर्वम्भवः पुरातनो होता मानुषाद्धोतुः प्रथमोऽग्नौ
भूत्वा निसदः अस्मिन्यागे होतृपदने निषीद हन्दसीति [पा० ३.४.६.] लोड्ये